

Sygn. akt III PSK 251/21

POSTANOWIENIE

Dnia 25 sierpnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Iwulski

w sprawie z powództwa S. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G. W.
przeciwko D. A.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 25
sierpnia 2022 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w G. z dnia 2
lipca 2021 r., sygn. akt VI Pa [...],,

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i nie
obciąża pozwanej kosztami postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G. wyrokiem z dnia 2 lipca 2021 r., VI Pa [...], zmienił wyrok Sądu Rejonowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G. z dnia 25 kwietnia 2018 r., IV P [...], w ten sposób, że zasądził od pozwanej D. A. na rzecz powódki S. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G. kwotę 15.428,95 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 4 listopada 2016 r. do dnia zapłaty oraz rozstrzygnął o kosztach procesu.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku pozwana zarzuciła naruszenie:

1) art. 411 pkt 1 k.c. w związku z art. 300 k.p. oraz 2) art. 409 w związku z art. 868 k.c.

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca uzasadniła oczywistą zasadnością skargi, z uwagi na lakoniczne uzasadnienie wyroku, wskazujące, że pozwana nie wykazała, aby powódka, wypłacając zasiłek pozostawała w całkowitej świadomości, że świadczenie pozwanej się nie należy, a nadto przyjęciu, że powódka wypłacała zasiłek, chociażby po to, aby uniknąć konsekwencji prawnych jego niewypłacania.

W ocenie pozwanej, Sąd Okręgowy pominął zupełnie, że obowiązkiem pracodawcy - płatnika składek jest prawidłowe ustalanie, czy zasiłek chorobowy się należy, czy też nie. Nadto zastany stan faktyczny jasno wskazuje, że miał on wątpliwości, wykonywał ponadstandardowe czynności, aby weryfikować sytuację pozwanej. Zupełnie bezpodstawne jest twierdzenie Sądu Okręgowego, w którym nie powiązał faktów, że mail z 16 października 2014 r. wskazujący na wyczerpanie okresu zasiłkowego, nie może być odnoszony do zasiłku pobranego w okresie od 3 grudnia 2014 r. do 30 kwietnia 2015 r., bowiem pracodawca miał jasną wiedzę, że okres zasiłkowy jest wyczerpany. Znał też datę i powinien w sposób należyty wyliczyć, czy doszło do przerwy wymaganej przepisami prawa. Nie uczynił tego. Co więcej następnie nie odwołał się od decyzji ZUS nakazującej zwrot sumy odpowiadającej wysokości zasiłku.

Mając na uwadze powyższe pozwana wniosła o uchylenie zaskarżonego orzeczenia, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i zmianę orzeczenia przez oddalenie powództwa w całości lub o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powódka wniosła o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi do rozpoznania, oddalenie skargi kasacyjnej w przypadku jej przyjęcia do rozpoznania oraz o zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym, według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia w celu jej merytorycznego rozpoznania. Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia. Nie przysługuje od każdego orzeczenia sądu drugiej instancji, które nie satysfakcjonuje strony skarżącej. Wnosi się ją do Sądu Najwyższego od prawomocnego wyroku poza tokiem instancji. Jej przyjęcie do merytorycznego rozpoznania musi być uzasadnione istotnym interesem publicznym, w szczególności potrzebą dokonania wykładni przepisów, które jeszcze nie doczekały się sądowej interpretacji albo wywołują wątpliwości interpretacyjne, rozstrzygnięciem istotnych zagadnień prawnych, zwłaszcza o charakterze precedensowym, dotychczas nierozważanych przez Sąd Najwyższy, wreszcie wyeliminowaniem orzeczeń oczywiście i rażąco wadliwych. Wniesienie skargi kasacyjnej doznaje istotnych ograniczeń, pozwalających Sądowi Najwyższemu na wstępną selekcję spraw, które będą merytorycznie rozpoznane (tzw. przedsąd).

Wymagania konstrukcyjne skargi określa art. 398⁴ § 1 i 2 k.p.c., nakładając na skarżącego między innymi obowiązek zawarcia w skardze wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania oraz jego uzasadnienia.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁴ § 2 k.p.c.) powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie (sporządzone odrębnie od uzasadnienia podstaw kasacyjnych) powinno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Sąd Najwyższy w ramach tzw. przedsądu bada tylko powołane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie, zaś cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie przez

skarżącego istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym. Odnosząc się do przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., należy zauważyć, że w świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika ona zwykle z oczywistego, widocznego *prima facie* naruszenia przepisów prawa polegającego na sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c., lecz o naruszenie kwalifikowane (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109; z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494; z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437; z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616). Jeżeli więc przesłanką wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania miałyby być okoliczności, że skarga jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁴ § 1 w związku z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), to skarżący powinien w uzasadnieniu wniosku zawrzeć wywód prawny wskazujący, w czym wyraża się ta "oczywistość" i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia, koncentrując się na wykazaniu kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

Zdaniem Sądu Najwyższego, oceniany w niniejszym postępowaniu wniosek skarżącej o przyjęcie jego skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia wyżej określonych kryteriów z kilku powodów.

W pierwszej kolejności należy podnieść, że Sąd Okręgowy wydał zaskarżony wyrok po ponownym rozpoznaniu sprawy, do czego zobowiązany został wyrokiem z dnia 24 lutego 2021 r., III PSKP 6/21 (LEX nr 3123185), w którym Sąd Najwyższy uznał zasadność zarzutu naruszenia prawa materialnego, to jest art. 410 § 2 i art. 411 pkt 1 k.c., bowiem uprzednio Sąd Okręgowy nie wyjaśnił, dlaczego nie znalazł podstaw do zastosowania art. 411 pkt 1 k.c., w szczególności, że przepis ten stanowił jedną z podstaw wskazanych przez Sąd pierwszej instancji, a podstawa ta samoistnie może prowadzić do oddalenia powództwa opartego na art. 410 § 2 k.c.

Zgodnie z art. 398²⁰ k.p.c., sąd, któremu sprawa została przekazana, związany jest wykładnią prawa dokonaną w tej sprawie przez Sąd Najwyższy. Problem związania sądu, przy ponownym rozpoznaniu sprawy, wykładnią prawa dokonaną przez Sąd Najwyższy był wielokrotnie przedmiotem wypowiedzi judykatury. W wyroku z dnia 25 marca 2004 r., III CK 335/02 (LEX nr 585801), Sąd Najwyższy stwierdził, że naczelna zasada ustrojowa procesu cywilnego związania sądu ma fundamentalne znaczenie z tego powodu nie mogą być akceptowane żadne od niej odstępstwa, poza wskazanymi w ustawie. A zatem nie ulega wątpliwości, że sąd, któremu sprawa została przekazana, jest związany wykładnią prawa dokonaną w tej sprawie przez Sąd Najwyższy (zob. np. wyroki: z dnia 9 lutego 2005 r., II CK 413/04, LEX nr 395075; z dnia 8 października 2009 r., II CSK 180/09, LEX nr 536071). Związanie wykładnią Sądu Najwyższego oznacza, że sąd, któremu sprawa została przekazana, nie może przepisów prawa (materialnego i procesowego) interpretować odmiennie niż to wynika z uzasadnienia orzeczenia zapadłego przed Sądem Najwyższym. Związanie sądu niższej instancji wykładnią dokonaną przez Sąd Najwyższy nie obejmuje kwestii, nawet będących jej przedmiotem, lecz wykraczających poza przesłanki pozytywnego lub negatywnego ustosunkowania się do podstaw kasacyjnych, a także poglądów prawnych wypowiedzianych na marginesie orzeczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 września 2011 r., V CSK 427/10, LEX nr 1095853; z dnia 13 grudnia 2006 r.,

II CSK 294/06, LEX nr 1074393; z dnia 23 października 2002 r., LEX nr 75274). Ponadto sąd, któremu sprawa została przekazana do ponownego rozpoznania, nie jest związany wykładnią dokonaną przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku uchylającego, jeżeli doszło w związku z przeprowadzeniem nowych dowodów do ustalenia odmiennej podstawy faktycznej w porównaniu do podstawy zaskarżonego wcześniej wyroku (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 29 stycznia 2008 r., I PK 169/07, LEX nr 448147; z dnia 17 października 2011 r., I UK 234/11, LEX nr 1110934 i powołane w nich orzeczenia czy z dnia 10 lutego 2016 r., I UK 69/15, LEX nr 2288915), a więc w razie zmiany stanu faktycznego lub prawnego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2018 r., I CSK 632/17, LEX nr 2561623).

Ponownie rozpatrując sprawę Sąd Okręgowy, zgodnie z wykładnią zawartą w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2021 r., III PSKP 6/21, powołując się na poglądy doktryny oraz orzecznictwo Sądu Najwyższego w wyczerpujący sposób wyjaśnił, dlaczego art. 411 pkt 1 w związku z art. 410 § 2 k.c., nie znalazł zastosowania w sprawie. Stwierdził, że przyjmująca świadczenie (pозwana) nie wykazała, aby powódka, wypłacając jej zasiłek pozostawała w całkowitej świadomości, że świadczenie się nie należy, do czego była zobowiązana zgodnie z ogólnymi regułami rozkładu ciężaru dowodu.

Nie może być zatem mowy o kwalifikowanym naruszeniu przepisów prawa materialnego, jeśli Sąd drugiej instancji zastosował się do interpretacji zawartej w wyroku przekazującym sprawę do ponownego rozpoznania.

Skarga kasacyjna nie może zostać przyjęta do rozpoznania także z innego powodu. Jak wskazywano powyżej przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ma miejsce w przypadku wskazania konkretnej normy (procesowej lub materialnej), która została wadliwie zastosowana. Chodzi o kwalifikowane naruszenie, które nie poddaje się wielowarstwowej wykładni w ramach przysługujących sądowi narzędzi interpretacyjnych. Skarżąca uzasadniając wniosek o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie wskazuje, żadnego przepisu, który w jej ocenie w oczywisty sposób miałby być naruszony. Uzasadnienie wniosku stanowi w istocie próbę zaangażowania Sądu Najwyższego do kolejnej weryfikacji instancyjnej prawidłowości dokonania przez Sąd drugiej instancji ustaleń faktycznych i oceny

prawnej w sprawie, co nie jest celem postępowania kasacyjnego i nie może skutecznie uzasadniać wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Biorąc to pod uwagę Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

[as]